

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
Хмельницький інститут соціальних технологій
Кафедра фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Хмельницького
інституту соціальних технологій
Університету „Україна”

М. Є. Чайковський

01 09 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК.2.3 Профілактика захворювань, ускладнень та функціональних порушень

(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітня програма Фізична терапія, ерготерапія

(назва освітньої програми)

освітнього рівня магістр

(назва освітнього рівня)

галузь знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність(ності) I7 Терапія та реабілітація

(шифр і назва спеціальності(тей))

Спеціалізація(ї) I7.01 Фізична терапія

(назва спеціалізації)

інститут, філія, факультет, коледж Хмельницький інститут соціальних технологій

(назва навчально-виховного підрозділу)

Обсяг, кредитів: 90/3

Форма підсумкового контролю: залік

Хмельницький 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Профілактика захворювань, ускладнень та функціональних порушень

(назва навчальної дисципліни)

для студентів за галуззю знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення спеціальністю I7 Терапія та реабілітація

„28” серпня 2025 року – 37 с.

Розробники:

Шпілевська Марія Максимівна – кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій

(вказати авторів, їхні посади, навчально-виховний підрозділ, кафедру, наукові ступені та вчені звання)

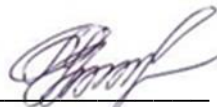
Викладачі:

Шпілевська Марія Максимівна – кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту

Протокол від „28” серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту

(підпис)

Людмила КРАВЧУК
(прізвище та ініціали)

«28» серпня 2025 року

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) «Фізична терапія, ерготерапія» (2025 р.)
(назва освітньої програми)

«28» серпня 2025 року

Гарант освітньо-професійної програми (керівник проектної групи)

(підпис)

Ігор ДУБ
(прізвище та ініціали)

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	2025/2026	20___/20___	20___/20___	20___/20___
Дата засідання кафедри				
№ протоколу				
Підпис завідувача кафедри				

Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу <https://vo.uu.edu.ua/> за адресою:

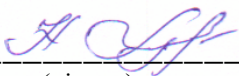
<https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=28246>

(вказати адресу)

Робочу програму навчальної дисципліни перевірено

„01” вересня 2025 року

Заступник директора
з освітньої діяльності
Хмельницького інституту
соціальних технологій

(підпис)

Наталія ЛУЦКЕВИЧ
(прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальний обсяг кредитів – 3	Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення	Вид дисципліни обов'язкова (загальноуніверситетська, обов'язкова чи за вибором здобувача освіти)	
Загальний обсяг годин – 90	Спеціальність І7 Терапія та реабілітація	Цикл підготовки Професійний (загальний чи професійний)	
Модулів – 1	Спеціалізація І7.01 Фізична терапія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	–
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська	Семестр	
		1-й	–
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 2 самостійної роботи – 4	Освітній ступінь: магістр	Лекції	
		16 год.	–
Практичні			
14 год.		–	
Лабораторні			
–		–	
Самостійна робота			
60 год.		–	
Індивідуальні завдання:			
–		–	
Частка аудиторних занять становить: для денної форми здобуття освіти – 33%	Освітній ступінь: магістр	Вид семестрового контролю: залік	
		–	–

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань, практичних умінь і професійних компетентностей, необхідних для здійснення профілактичної діяльності у сфері фізичної терапії, зокрема щодо попередження виникнення захворювань, розвитку ускладнень та функціональних порушень, з урахуванням біопсихосоціальної моделі здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування (МКФ).

Завдання:

- сформувати здатність планувати профілактичні заходи та раціонально організовувати професійну діяльність;
 - навчити розробляти індивідуальні та групові профілактичні програми.
 - сформувати вміння здійснювати пошук, аналіз і критичну оцінку наукової інформації у сфері профілактики;
 - навчити використовувати принципи доказової практики у фізичній терапії.
- розвинути здатність адаптувати профілактичні програми до індивідуальних особливостей пацієнта;
 - сформувати навички прийняття рішень у змінних клінічних умовах.
 - навчити визначати оптимальні методи профілактики на основі оцінки стану пацієнта;
 - сформувати здатність до клінічного мислення та прогнозування результатів.
- сформувати вміння мотивувати пацієнтів до дотримання здорового способу життя;
 - розвинути навички ефективного комунікації у профілактичній діяльності.
 - навчити ідентифікувати фактори ризику розвитку захворювань і функціональних порушень;
 - сформувати вміння проводити оцінку функціонального стану пацієнта;
 - розвинути здатність аналізувати клінічні дані та визначати профілактичні стратегії.
- навчити застосовувати засоби фізичної терапії з профілактичною метою;
 - сформувати навички попередження ускладнень при різних нозологіях;
 - розвинути здатність здійснювати моніторинг і оцінку ефективності профілактичних заходів;
 - навчити коригувати профілактичні програми відповідно до змін стану пацієнта.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- теоретичні основи профілактики захворювань, ускладнень та функціональних порушень у фізичній терапії;
- рівні профілактики (первинна, вторинна, третинна) та їх застосування у клінічній практиці;
- біопсихосоціальну модель здоров'я та принципи Міжнародної класифікації функціонування (МКФ);
- основні фактори ризику розвитку захворювань і функціональних порушень (модифіковані та немодифіковані);
- механізми впливу гіподинамії, стресу, шкідливих звичок на організм людини;
- принципи побудови профілактичних програм у фізичній терапії;
- засоби профілактики: терапевтичні вправи, фізична активність, ергономічні підходи, освітні інтервенції;
- принципи дозування фізичного навантаження та індивідуалізації втручань;
- основи доказової практики у фізичній терапії;
- методи оцінки функціонального стану та виявлення факторів ризику;
- особливості профілактики при різних нозологіях (серцево-судинні, дихальні, неврологічні, опорно-рухові захворювання);
- основи профілактики ускладнень (контрактури, пролежні, падіння, гіподинамія);
- принципи ранньої мобілізації та безпечного ведення пацієнтів;
- методи контролю ефективності профілактичних заходів;
- роль фізичного терапевта у мультидисциплінарній команді;
- принципи комунікації з пацієнтом і формування прихильності до лікування.

вміти:

- визначати фактори ризику розвитку захворювань і функціональних порушень у пацієнтів;
- проводити оцінку функціонального стану з використанням клінічних методів і тестів;
- застосовувати принципи МКФ для аналізу стану пацієнта;
- планувати та розробляти індивідуальні профілактичні програми;
- підбирати адекватні засоби фізичної терапії відповідно до стану пацієнта;
- дозувати фізичне навантаження з урахуванням віку, стану здоров'я та рівня підготовленості;
- реалізовувати заходи первинної, вторинної та третинної профілактики;
- проводити профілактику ускладнень при різних захворюваннях;

- застосовувати ергономічні рекомендації у повсякденному житті пацієнта;
- використовувати принципи доказової практики при виборі методів втручання;
- здійснювати моніторинг стану пацієнта та оцінювати ефективність профілактичних заходів;
- коригувати профілактичні програми відповідно до отриманих результатів;
- працювати у складі мультидисциплінарної команди;
- ефективно комунікувати з пацієнтами та мотивувати їх до здорового способу життя;
- забезпечувати безпечні умови проведення фізичної терапії.

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності загальних програмних компетентностей компонентам освітньої програми»

ЗК 01. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 04. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності спеціальних (фахових) програмних компетентностей компонентам освітньої програми»

СК 01. Здатність професійно мислити, диференціювати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної сфер, визначати обмеження рухових та поєднаних із ними функцій, активності та участі пацієнта за біоцихосоціальною моделлю, обмеження життєдіяльності.

СК 02. Здатність розуміти клінічний діагноз пацієнта/клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування.

Рядок дисципліни в „Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми”

РН 01. Застосовувати біоцихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.

РН 06. Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об’єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп, зокрема при складній, прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний валідний інформативний інструментарій.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

МОДУЛЬ 1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Теоретико-методологічні основи профілактики у фізичній терапії

Тема 1. Теоретичні засади профілактики захворювань у фізичній терапії

Розглядаються основні поняття профілактики (первинна, вторинна, третинна), їх роль у системі охорони здоров'я. Аналізується біопсихосоціальна модель, яка є базовою відповідно до ОПП, та її значення у попередженні порушень функціонування.

Сутність профілактики як складової системи охорони здоров'я, ключові напрями діяльності фізичного терапевта. Рівні профілактики: первинна (попередження виникнення захворювань), вторинна (раннє виявлення та запобігання прогресуванню) та третинна (попередження ускладнень і інвалідизації).

Біопсихосоціальна модель здоров'я, Структура функціонування за МКФ: функції організму, активність, участь, фактори середовища. Роль фізичного терапевта у формуванні здорового способу життя, профілактиці хронічних неінфекційних захворювань.

Тема 2. Фактори ризику розвитку захворювань і функціональних порушень

Вивчаються внутрішні та зовнішні фактори ризику (гіподинамія, стрес, травматизм, хронічні захворювання), механізми їх впливу на організм та можливості їх корекції засобами фізичної терапії. Розвиток серцево-судинних, дихальних, неврологічних і опорно-рухових порушень. Механізми формування патологічних станів (декомпенсація, адаптаційні реакції, порушення гомеостазу). Оцінка ризиків у клінічній практиці, скринінгові методи, визначення груп ризику. Ідентифікування факторів ризику у конкретного пацієнта, обґрунтування необхідності профілактичних заходів.

Тема 3. Методи і засоби профілактики у фізичній терапії

Розглядаються основні профілактичні засоби: терапевтичні вправи, фізична активність та засоби профілактики, ергономіка, освітні програми для пацієнтів. Особлива увага приділяється доказовій профілактиці (evidence-based practice). Комплекс засобів профілактики, які застосовуються у фізичній терапії. Аналізується принцип дозування фізичного навантаження, індивідуалізація програм, безпека виконання вправ. Сучасні підходи доказової медицини до профілактики, використання клінічних рекомендацій і протоколів.

Тема 4. Організація профілактичної діяльності фізичного терапевта

Аналізуються принципи планування профілактичних заходів, роль мультидисциплінарної команди, комунікація з пацієнтом, ведення документації та контроль ефективності профілактичних програм. Організаційні аспекти профілактичної роботи. Планування профілактичних програм. Роль фізичного терапевта у мультидисциплінарній команді, взаємодія з лікарями, психологами, соціальними працівниками. Комунікація з пацієнтом, мотивація до змін способу життя, ведення медичної документації. Методи оцінки ефективності профілактичних заходів, контроль результатів і корекція програм. Мотиваційне консультування (motivational interviewing).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Практичні аспекти профілактики захворювань та ускладнень у різних нозологіях

Тема 5. Профілактика захворювань серцево-судинної та дихальної систем

Описуються методи профілактики гіпертонічної хвороби, ІХС, ХОЗЛ, включаючи фізичні вправи, контроль навантаження, дихальні техніки та зміну способу життя. Методи оцінки функціонального стану (ЧСС, АТ, толерантність до навантаження), принципи побудови програм фізичної активності. Дихальні вправи, кардіореспіраторні тренування, контроль інтенсивності навантаження. Зміна способу життя, профілактика ускладнень та підвищення якості життя пацієнтів.

Тема 6. Профілактика порушень опорно-рухового апарату та травматизму

Розглядаються профілактика сколіозу, остеоартрозу, травм, професійних перевантажень. Вивчаються ергономічні підходи, корекційні вправи, методи та принципи формування правильної постави, профілактика м'язевого дисбалансу, перевантажень, побутових травм, спортивного травматизму. Корекційні вправи, стабілізаційні тренування, ергономічні рекомендації для різних груп населення. Профілактика професійних захворювань.

Тема 7. Профілактика неврологічних порушень та ускладнень

Профілактика інсульту, нейродегенеративних станів, контрактур, пролежнів, порушень рівноваги. Засоби ранньої мобілізації, позиціонування та підтримки функціональної активності. Підходи до профілактики падінь, відновлення координації та балансу. Робота з пацієнтами похилого віку та після тяжких неврологічних станів.

Тема 8. Профілактика ускладнень у процесі реабілітації та контроль ефективності

Розглядаються методи моніторингу стану пацієнта, попередження ускладнень під час фізичної терапії, оцінка ефективності втручань та корекція програм фізичної терапії. Ризики перевантаження, погіршення стану пацієнта, розвиток вторинних ускладнень. Методи контролю: моніторинг стану, використання шкал оцінки, функціональних тестів. Процес корекції реабілітаційної програми на основі отриманих результатів.

Клінічне мислення, прийняття рішень і забезпечення безпеки пацієнта.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передують цій дисципліні:

Методика викладання спеціалізованих навчальних дисциплін, українська та іноземна мова для академічної і професійної комунікації, інноваційні аспекти теорії і доказова практика в фізичній терапії, фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів (серцево-судинної системи, дихальної системи, органів травня, хірургічних захворюваннях).

Міжпредметні зв'язки: анатомія та фізіологія людини; клінічні дисципліни (неврологія, ортопедія, внутрішні хвороби); сучасні аспекти теорії і практики фізичної терапії; організація діяльності лікувально-реабілітаційних закладів.

Профілактика порушень опорно-рухового апарату та травматизму															тестування СР: письмове завдання для самот. опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 7. Профілактика неврологічних порушень та ускладнень	10	2	–	2	–	–	6	–	–	–	–	–	–	–	АР: письмове тестування СР: письмове завдання для самот. опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 8. Профілактика ускладнень у процесі реабілітації та контроль ефективності	10	2	–	2	–	–	6								АР: письмове тестування СР: письмове завдання для самот. опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Модульний контроль 2	2	–	–	–	–	–	2								
Разом за змістовим модулем 2	42	8	–	8	–	–	26	–	–	–	–	–	–	–	
Усього годин	84	16	–	14	–	–	54	–	–	–	–	–	–	–	
ІНДЗ	6	–	–	–	–	–	6	–	–	–	–	–	–	–	ІНДЗ: реферат
Усього годин	90	16	–	14	–	–	60	–	–	–	–	–	–	–	

4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни «Профілактика захворювань, ускладнень та функціональних порушень».

Разом: 90 год., лекції – 16 год., практичні заняття – 14 год., самостійна робота – 60 год.

Модулі	Змістовий модуль 1.				Змістовий модуль 2.			
Назва модуля	Теоретико-методологічні основи профілактики у фізичній терапії				Практичні аспекти профілактики захворювань та ускладнень у різних нозологіях			
Кількість балів за модуль	35 балів				40 балів			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми лекцій	Тема 1. Теоретичні засади профілактики захворювань у фізичній терапії	Тема 2. Фактори ризику розвитку захворювань і функціональних порушень	Тема 3. Методи і засоби профілактики у фізичній терапії	Тема 4. Організація профілактичної діяльності фізичного терапевта	Тема 5. Профілактика захворювань серцево-судинної та дихальної систем	Тема 6. Профілактика порушень опорно-рухового апарату та травматизму	Тема 7. Профілактика неврологічних порушень та ускладнень	Тема 8. Профілактика ускладнень у процесі реабілітації та контроль ефективності
Практичні заняття	1		2	3	4	5	6	7
Теми практичних занять	Тема 2. Фактори ризику розвитку захворювань і функціональних порушень		Тема 3. Методи і засоби профілактики у фізичній терапії	Тема 4. Організація профілактичної діяльності фізичного терапевта	Тема 5. Профілактика захворювань серцево-судинної та дихальної систем	Тема 6. Профілактика порушень опорно-рухового апарату та травматизму	Тема 7. Профілактика неврологічних порушень та ускладнень	Тема 8. Профілактика ускладнень у процесі реабілітації та контроль ефективності
Бали	5 балів		5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Самостійна робота	15 балів				15 балів			
Види поточного контролю	Модульний контроль 1 5 балів				Модульний контроль 2 5 балів			
ІНДЗ	25 балів							
у т.ч. додаткові курси за тематикою дисципліни (неформальна освіта)	10 балів							
Підсумковий контроль	Залік							

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фактори ризику розвитку захворювань і функціональних порушень	
2	Методи і засоби профілактики у фізичній терапії	2
3	Організація профілактичної діяльності фізичного терапевта	2
4	Профілактика захворювань серцево-судинної та дихальної систем	2
5	Профілактика порушень опорно-рухового апарату та травматизму	2
6	Профілактика неврологічних порушень та ускладнень	2
7	Профілактика ускладнень у процесі реабілітації та контроль ефективності	2
Разом		14

Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

4.3.2. Індивідуальна навчально-дослідна робота

(навчальний проєкт)

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності здобувача освіти, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНДР прилюдним захистом навчального проєкту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- конспект із теми (модуля) за заданим планом (5 балів);
- конспект із теми (модуля) за планом, який здобувач освіти розробив самостійно (5 балів);
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки (5 балів);
- повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (10 балів);
- повідомлення з теми (без рекомендації викладача): сучасні відкриття з теми, аналіз інформації, самостійні дослідження (5 балів);
- дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе (10 балів);
- проходження додаткового(-их) курсу(-ів) (неформальна освіта) з тематики дисципліни (10 балів);
- дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – 25 балів.

Орієнтовна структура ІНДЗ – дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Тематика ІНДЗ

Аналіз ролі обстеження у фізичній терапії.

Тема 1. Розробка профілактичної програми для осіб із факторами ризику серцево-судинних захворювань

Здійснити комплексний аналіз факторів ризику розвитку серцево-судинних захворювань (гіпертонія, ішемічна хвороба серця), зокрема гіподинамії, ожиріння, стресу, шкідливих звичок. Обґрунтувати роль фізичної терапії у первинній та вторинній профілактиці. Розробити індивідуалізовану програму фізичної активності з урахуванням віку, функціонального стану та супутніх захворювань. Визначити інтенсивність навантаження (ЧСС, суб'єктивна оцінка навантаження), а також заходам зміни способу життя.

Результатом має бути структурована профілактична програма з поясненням її ефективності.

Тема 2. Профілактика порушень постави у дітей та підлітків засобами фізичної терапії

Причини формування порушень постави (гіподинамія, неправильна поза під час навчання, слабкість м'язового корсету). Розкрити механізми розвитку сколіотичних деформацій та функціональних порушень. Розробити комплекс вправ для корекції постави, зміцнення м'язів спини та формування правильної рухової поведінки. Обґрунтувати ергономічні рекомендації для навчального середовища та профілактичні заходи у школах.

Тема 3. Профілактика травматизму в осіб, що займаються фізичною культурою і спортом

Розглянути причини спортивного травматизму (перевантаження, неправильна техніка, відсутність розминки). Проаналізувати види травм та їх профілактику. Розробити програму профілактики травм, яка включає розминку, вправи на стабілізацію, розвиток сили та координації. Розглянути принципи безпечного тренувального процесу.

Тема 4. Профілактика ускладнень у пацієнтів після інсульту

Проаналізуйте основні ускладнення після інсульту (контрактури, пролежні, порушення рівноваги, гіподинамія). Обґрунтуйте роль ранньої мобілізації та фізичної терапії у попередженні цих ускладнень. Розробити комплекс вправ, позиціонування пацієнта, рекомендації щодо догляду. Опишіть контроль ефективності заходів.

Тема 5. Профілактика хронічних захворювань дихальної системи

Розглянути фактори ризику розвитку ХОЗЛ та інших захворювань. Описати роль дихальних вправ, фізичної активності, відмови від шкідливих звичок. Скласти програму дихальної гімнастики та фізичних вправ. Обґрунтувати вплив профілактики на якість життя пацієнтів.

Тема 6. Профілактика функціональних порушень у осіб із малорухливим способом життя

Проаналізувати вплив гіподинамії на організм. Визначити основні функціональні порушення (зниження витривалості, м'язова слабкість, порушення постави). Розробити комплекс вправ для студентів, включаючи активні паузи та ергономічні рекомендації. Описати профілактичний ефект фізичної активності.

Тема 7. Профілактика падінь у осіб похилого віку

Проаналізувати причини падінь (порушення рівноваги, слабкість м'язів, супутні захворювання). Обґрунтувати значення профілактики падінь для збереження незалежності. Розробити комплекс вправ на баланс, координацію та силу. Описати рекомендації щодо безпечного середовища.

Тема 8. Оцінка ефективності профілактичних програм у фізичній терапії

Проаналізуйте методи контролю ефективності (шкали, функціональні тести). Розгляньте підходи до моніторингу стану пацієнта та корекції програм. Обґрунтуйте критерії ефективності профілактики.

Додаткові курси в рамках ІНДЗ

1. <https://members.physio-pedia.com/uk/learn-page-uk-2/musculoskeletal-evaluation-concepts-promopage-promopage-uk/>
2. <https://members.physio-pedia.com/uk/learn-page-uk-2/muscle-performance-in-neck-pain-promopage-promopage-uk/>
3. <https://prometheus.org.ua/courses-catalog>
4. <https://pedro.org.au/ukrainian/learn/pedrotacklesbarriers/>
5. <https://pedro.org.au/ukrainian/>
6. <https://drive.google.com/file/d/1JAF4jqtyYEMPV0P78PRRrbeB4Bqb94UP/view>

Критерії оцінювання ІНДЗ (дослідження у вигляді реферату)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження Складання плану реферату	3 бали
2.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку питання	8 балів
3.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	4 бали
4.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	6 балів
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи, список використаних джерел, посилання	4 бали
Разом		25 балів

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 25-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
23 -25	відмінно	5	A	відмінно
15 – 22	добре	4	BC	добре
6 – 14	задовільно	3	DE	задовільно
0 – 5	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання

4.3.3. Теми самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1.		
Теоретико-методологічні основи профілактики у фізичній терапії		
1	Теоретичні засади профілактики захворювань у фізичній терапії	8
2	Фактори ризику розвитку захворювань і функціональних порушень	6
3	Методи і засоби профілактики у фізичній терапії	6
4	Організація профілактичної діяльності фізичного терапевта	6
Модульний контроль		2
Змістовий модуль 2.		
Практичні аспекти профілактики захворювань та ускладнень у різних нозологіях		
5	Профілактика захворювань серцево-судинної та дихальної систем	6
6	Профілактика порушень опорно-рухового апарату та травматизму	6
7	Профілактика неврологічних порушень та ускладнень	6
8	Профілактика ускладнень у процесі реабілітації та контроль ефективності	6
Модульний контроль		2
ІДНЗ		6
Разом		60

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1.			
Теоретико-методологічні основи профілактики у фізичній терапії			
Тема 1. Теоретичні засади профілактики захворювань у фізичній терапії (8 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	15	I- II
Тема 2. Фактори ризику розвитку захворювань і функціональних порушень (6 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		III- IV
Тема 3. Методи і засоби профілактики у фізичній терапії (6 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		V
Тема 4. Організація профілактичної діяльності фізичного терапевта (6 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		VI
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год.)	Тестування	5	VIII
<i>Всього: 28 год.</i>	<i>Всього: 20 балів</i>		
Змістовий модуль 2.			
Практичні аспекти профілактики захворювань та ускладнень у різних нозологіях			
Тема 5. Профілактика захворювань серцево-судинної та дихальної систем (6 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	15	IX
Тема 6. Профілактика порушень опорно-рухового апарату та травматизму (6 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		X
Тема 7. Профілактика неврологічних порушень та ускладнень (6 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		XI
Тема 8. Профілактика ускладнень у процесі реабілітації та контроль ефективності (6 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		XII
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год.)	Тестування	5	XIII-XIV
<i>Всього: 26 год.</i>	<i>Всього: 20 балів</i>		
Індивідуальна навчально-дослідна робота: 6 год.	Реферат	25	XV
<i>Разом: 60 год.</i>	<i>Разом: 65 балів</i>		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. Словесні (вербальні) методи

Лекція (проблемна, інтерактивна, клінічно орієнтована)

Застосовується для формування системних знань про профілактику захворювань, фактори ризику та методи їх корекції. Проблемні лекції включають аналіз клінічних ситуацій (наприклад, профілактика інсульту чи ускладнень при гіподинамії), що сприяє розвитку клінічного мислення.

Пояснення і розповідь

Використовуються для розкриття складних механізмів формування захворювань і профілактичних підходів.

Бесіда (евристична, контрольна)

Сприяє активному залученню студентів, уточненню знань і формуванню логічного мислення.

2. Наочні методи

Демонстрація

Показ технік профілактичних вправ, ергономічних положень, методів позиціонування пацієнта.

Ілюстрація

Використання схем, таблиць, відеоматеріалів для пояснення впливу факторів ризику та механізмів розвитку порушень.

Відеоаналіз

Аналіз рухових порушень і правильності виконання профілактичних вправ.

3. Практичні методи

Практичні заняття

Студенти виконують вправи, складають профілактичні програми, аналізують стан пацієнтів.

Тренувальні вправи (відпрацювання навичок)

Багаторазове виконання комплексів вправ для формування професійних умінь.

Лабораторні роботи

Оцінка функціонального стану організму (ЧСС, витривалість, рівновага) з подальшою інтерпретацією результатів.

4. Проблемно-пошукові методи

Проблемне навчання

Студентам пропонуються ситуації, де необхідно самостійно визначити профілактичні заходи.

Частково-пошуковий метод

Викладач спрямовує студентів до самостійного формування висновків.

Дослідницький метод

Виконання ІНДЗ, аналіз ефективності профілактичних програм.

5. Клініко-орієнтовані методи

Метод клінічних випадків (case-study)

Аналіз конкретних пацієнтів з метою визначення профілактичних заходів.

Симуляційне навчання

Моделювання ситуацій «терапевт–пацієнт» для відпрацювання навичок.

Метод клінічного сценарію

Комплексне вирішення професійних задач (наприклад, профілактика падінь у літніх людей).

6. Інтерактивні методи

Дискусії та дебати

Обговорення ефективності різних профілактичних підходів.

Мозковий штурм

Пошук оптимальних рішень для профілактики конкретних захворювань.

Робота в малих групах

Спільне виконання завдань і розробка профілактичних програм.

7. Методи самостійної роботи

Опрацювання наукових джерел

Аналіз клінічних рекомендацій і доказових даних.

Індивідуальні завдання (ІНДЗ)

Розробка профілактичних програм для різних нозологій.

Підготовка презентацій і проєктів

Формування навичок систематизації інформації.

8. Методи контролю та самоконтролю

Поточний контроль

Тести, усне опитування, практичні завдання.

Практико-орієнтований контроль

Оцінка вмінь виконувати профілактичні заходи.

Самоконтроль і взаємоконтроль

Аналіз власних і групових результатів.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Під час викладання навчальної дисципліни **«Профілактика захворювань, ускладнень та функціональних порушень»** застосовуються наступні методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти:

1. Методи формування пізнавального інтересу

Створення проблемних ситуацій

Викладач пропонує студентам клінічні випадки (наприклад, пацієнт після інсульту з порушенням рівноваги), де необхідно визначити, які методи обстеження застосувати. Такий підхід стимулює інтерес через необхідність знайти рішення та застосувати знання на практиці.

Метод клінічного мислення (case-based learning)

Робота з реальними або змодельованими історіями пацієнтів допомагає студентам побачити зв'язок між теорією і практикою, що підвищує зацікавленість навчанням.

Використання міждисциплінарних зв'язків

Поєднання знань з анатомії, фізіології, біомеханіки та клінічних дисциплін дозволяє студентам глибше розуміти матеріал і бачити його практичну цінність.

2. Методи формування професійної мотивації

Професійна орієнтація змісту навчання

Акцент на тому, як саме методи обстеження використовуються у реальній роботі фізичного терапевта (наприклад, оцінка функціонального стану пацієнта перед складанням реабілітаційної програми).

Залучення практиків

Запрошення фахівців-практиків або аналіз їхнього досвіду підвищує мотивацію студентів через усвідомлення реальних вимог професії.

Моделювання професійних ситуацій

Рольові ігри «терапевт–пацієнт» дозволяють студентам відчувати себе у професійній ролі, що сприяє формуванню внутрішньої мотивації.

3. Методи емоційного стимулювання

Ситуація успіху

Поступове ускладнення завдань, при якому студент відчуває досягнення результату (наприклад, правильне виконання функціонального тесту), підвищує впевненість і мотивацію.

Позитивне підкріплення

Схвалення, конструктивний зворотний зв'язок, відзначення успіхів студентів стимулюють їх до подальшого навчання.

Емоційно насичені приклади

Розгляд реальних історій відновлення пацієнтів після травм або захворювань підсилює емпатію і професійний інтерес.

4. Інтерактивні методи мотивації

Дискусії та дебати

Обговорення ефективності різних методів обстеження (наприклад, які шкали є найбільш валідними) активізує мислення та залучає студентів до навчального процесу.

Мозковий штурм

Генерація ідей щодо вибору оптимальних методів оцінки стану пацієнта стимулює творче мислення.

Групова робота

Спільне виконання завдань формує відповідальність і взаємну підтримку, що позитивно впливає на мотивацію.

5. Методи стимулювання через самостійну діяльність

Індивідуальні навчальні завдання

Наприклад, розробка алгоритму обстеження пацієнта з конкретною патологією (інсульт, травма ОРА).

Проектна діяльність

Створення власних міні-досліджень або презентацій щодо методів контролю ефективності реабілітації.

Рефлексія та самооцінка

Аналіз власних досягнень і помилок сприяє формуванню усвідомленого ставлення до навчання.

6. Методи стимулювання через контроль і оцінювання

Чіткі критерії оцінювання

Зрозумілі вимоги до виконання практичних навичок мотивують студентів до досягнення результату.

Рейтингова система

Накопичення балів за різні види діяльності стимулює регулярну роботу протягом семестру.

Практико-орієнтований контроль (OSCE)

Оцінювання у форматі клінічних станцій мотивує студентів до якісного опанування практичних навичок.

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.

2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка. Неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.

4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.

6. Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.

7. Спеціальні методи педагогічної корекції, які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод «вибуху», метод природних наслідків і трудовий метод.

Методика навчання (як система) – організований набір методів, прийомів, засобів і форм навчання, який використовується для досягнення освітніх цілей.

Методика є структурованим застосуванням методів – організоване використання різних методів і прийомів, яке обумовлено специфікою освітнього процесу або діяльності. Вона описує як саме, в якій послідовності і в яких умовах застосовуються певні методи для досягнення результату.

–Методика навчання може включати в себе різні методи, стратегії, підходи, засоби навчання (аудіовізуальні матеріали, інтернет-ресурси, дидактичні ігри тощо) і системи організації роботи (до прикладу: поетапне вивчення лексики, розвиток навичок письмового та усного мовлення).

–Методика викладання навчальної дисципліни – вибір викладачем та застосування методів для ефективного засвоєння матеріалу здобувачами освіти.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями здоров'я має важливі відмінності, які враховують індивідуальні потреби кожного типу порушень і передбачає модифікацію форм роботи та типів завдань для таких здобувачів освіти.

Кожен тип інвалідності має свої специфічні потреби, і тому підхід до навчання має бути адаптованим, щоб забезпечити максимальну ефективність для здобувачів освіти. Враховуючи різні види порушень (порушення слуху, зору, рухової активності, когнітивні порушення тощо), методика вивчення буде різною. Використання адаптованих технологій, інклюзивних методів та індивідуальних підходів дозволяє забезпечити ефективне навчання для всіх здобувачів освіти, незалежно від типу інвалідності.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями слуху

Для здобувачів освіти з порушеннями слуху основним викликом є відсутність або обмеження слухового сприйняття, що може ускладнити процес вивчення мови через усне спілкування та аудіоматеріали. Адаптованими методиками є:

Жестова мова: Якщо здобувач освіти має порушення слуху та використовує жестову мову як основний засіб комунікації, то вивчення дисципліни проводиться через переклад на жестову мову (із залученням відповідного спеціаліста чи фрагментів відео із дублюючим перекладом на жестову мову), зокрема для усного компоненту. Програми з навчання для таких здобувачів освіти можуть включати використання перекладачів жестової мови під час лекцій.

Субтитри: Всі відеоматеріали, які використовуються на заняттях (фільми, навчальні відео), мають субтитри, що дозволяє здобувачам освіти з порушеннями слуху ознайомлюватися з мовними структурами та словником.

Адаптовані навчальні матеріали: Використання візуальних методів, таких як ілюстрації, діаграми, картки з лексикою, допомагає краще засвоювати матеріал. Також створюються текстові файли або аудіоматеріали з субтитрами для покращення розуміння контексту.

Практика усного мовлення через письмове спілкування: Оскільки здобувачі освіти не чують мовлення, замість усної практики для такої категорії здобувачів освіти фокусується увага на письмових завданнях,

інтерактивних тестах і вправах, що включають роботу з текстами (письмові відповіді, розпізнавання лексики та граматики через текст).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями зору

У здобувачів освіти з порушеннями зору основною проблемою є труднощі з візуальним сприйняттям інформації, тому методика навчання адаптована до аудіо- та тактильних матеріалів.

Технології для читання з екрану: Використання програм для читання з екрану, таких як JAWS або NVDA, дозволяє здобувачам освіти з порушеннями зору слухати текстовий матеріал. Це забезпечує доступ до електронних підручників, презентацій та інших навчальних ресурсів.

Адаптація навчальних матеріалів: Усі текстові матеріали надаються у форматі для читання з екрану або у шрифті Брайля. Це дає можливість здобувачам освіти не тільки читати, але й активно працювати з навчальними матеріалами.

Озвучення текстів: Використання спеціальних додатків для озвучування текстів або аудіокниг допомагає здобувачам освіти вивчати нові слова та фрази на слух, а також слухати приклади правильного вимовляння.

Аудіовізуальні завдання: Для таких здобувачів освіти використовуються аудіовправи, зокрема з вимови та слухової практики. Це дозволяє розвивати навички аудіювання та вимови, хоча й без візуального сприйняття.

Інтерактивні вправи на слух: Заняття включають завдання, орієнтовані на слухове сприйняття мови (завдання на розпізнавання вимови, на відмінності в інтонації, акценті тощо).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями опорно-рухового апарату

Здобувачі освіти з порушеннями опорно-рухового апарату, як правило, мають фізичні обмеження, які можуть вплинути на їхню здатність використовувати традиційні навчальні засоби, але їхні когнітивні та мовні навички, як правило, не порушені. З цією метою освітній процес відповідно адаптований для зручності та доступності.

Онлайн-навчання та доступ до цифрових матеріалів: Онлайн платформи дозволяють здобувачам освіти з порушеннями опорно-рухового апарату навчатися без необхідності фізичного перебування в аудиторії, а також допомагають уникнути труднощів із переміщенням.

Інтерфейси з підтримкою доступу: Використання програмного забезпечення та навчальних платформ, що підтримують голосові команди або дають можливість здійснювати навчання за допомогою спеціальних пристроїв для вводу (як-от пристрої для управління комп'ютером через рухи очей чи голови).

Адаптація завдань для письмових відповідей: Враховуючи фізичні обмеження, здобувачі освіти можуть використовувати голосові помічники для виконання завдань або адаптовані клавіатури та інші технології для зручного введення тексту. Також враховується обсяг письмових завдань та швидкість проходження онлайн тестів, написання підсумкових робіт.

Методика навчання для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями

Когнітивні порушення можуть включати труднощі з пам'яттю, увагою, сприйняттям інформації. Здобувачі освіти з такими порушеннями потребують адаптованих методик навчання, щоб забезпечити доступність матеріалу та поступове засвоєння нової інформації.

Розбиття матеріалу на малі блоки: Заняття структуруються (матеріал поділяється на малі частини), що дозволяє легше засвоювати інформацію та допомагає зберігати увагу на кожному етапі навчання.

Часті повторення та практичні вправи: Регулярне повторення пройденого матеріалу, використовуючи ігрові методи чи інші інтерактивні вправи.

Візуальні допоміжні засоби: Використання карток із лексикою, діаграм, малюнків допомагає здобувачам освіти з когнітивними порушеннями краще засвоювати мову.

Мультисенсорні підходи: Для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями використовуються різні сенсорні канали (слух, зір, дотик), щоб стимулювати запам'ятовування та розуміння.

Методика навчання для здобувачів освіти із психічними порушеннями

Психічні порушення можуть включати депресії, тривожні розлади, посттравматичний стресовий синдром тощо, які можуть негативно впливати на здатність до концентрації, мотивацію та емоційний стан під час навчання.

Індивідуальний підхід: здобувачі освіти з психічними порушеннями потребують більш гнучкого підходу, наприклад, менших навантажень, частих перерв або персоналізованих уроків.

Підтримка в навчанні через терапевтичні методи: Залучення психологів або консультантів до освітнього процесу допомагає здобувачам освіти подолати емоційні труднощі.

Створення безпечного та підтримуючого середовища: Створення атмосфери довіри та підтримки, де здобувач освіти може вільно звернутися за допомогою або адаптувати темп навчання до своїх потреб.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна «Профілактика захворювань, ускладнень та функціональних порушень» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 2 змістових модулів.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки студентам, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на практичних, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на практичних заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачеві освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. Обов'язкові					
1.1. Робота на практичному занятті	5	3	15	4	20
1.2. Виконання завдань для самостійної роботи	15	1	15	1	15
1.3. Виконання модульної роботи	5	1	5	1	5
Разом			35		40
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 75					
II. Вибіркові					
Виконання завдань для самостійного опрацювання (за вибором студента не більше 25 балів)					
2.1. Конспект із теми (модуля) за заданим планом					5
2.2. Конспект із теми (модуля) за планом, який здобувач освіти розробив самостійно					5
2.3. Анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки					5
2.4. Повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (без рекомендації викладача)					10
2.5. Дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе					5
2.6. Проходження додаткового(-их) курсу(-ів) (неформальна освіта) з тематики дисципліни					10
2.7. Дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу)					25
Разом					25
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 25					
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 100					

7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Рівні профілактики: первинна, вторинна, третинна – характеристика та приклади.
2. Біопсихосоціальна модель здоров'я та її роль у профілактиці.
3. Міжнародна класифікація функціонування (МКФ) та її застосування у профілактиці.
4. Фактори ризику розвитку захворювань: класифікація та характеристика.
5. Модифіковані та немодифіковані фактори ризику.
6. Вплив гіподинамії на організм людини.
7. Роль способу життя у формуванні захворювань.
8. Методи оцінки факторів ризику у фізичній терапії.
9. Основні принципи профілактики у фізичній терапії.
10. Засоби профілактики: загальна характеристика.
11. Терапевтичні вправи як основний засіб профілактики.
12. Принципи дозування фізичного навантаження.
13. Індивідуалізація профілактичних програм.
14. Доказова медицина у профілактиці захворювань.
15. Поняття прихильності до лікування (adherence).
16. Методи формування мотивації пацієнта до фізичної активності.
17. Організація профілактичної діяльності фізичного терапевта.
18. Роль мультидисциплінарної команди у профілактиці.
19. Комунікація з пацієнтом у процесі профілактики.
20. Профілактика серцево-судинних захворювань засобами фізичної терапії.
21. Фізична активність у профілактиці гіпертонічної хвороби.
22. Профілактика ішемічної хвороби серця.
23. Профілактика захворювань дихальної системи.
24. Дихальні вправи у профілактиці та реабілітації.
25. Профілактика захворювань опорно-рухового апарату.
26. Профілактика порушень постави.
27. Профілактика травматизму у фізичній культурі і спорті.
28. Ергономіка як засіб профілактики функціональних порушень.
29. Профілактика неврологічних захворювань (інсульт).
30. Профілактика ускладнень після інсульту.
31. Рання мобілізація як метод профілактики ускладнень.
32. Профілактика контрактур і пролежнів.
33. Профілактика падінь у осіб похилого віку.
34. Профілактика функціональних порушень при малорухливому способі життя.
35. Особливості профілактики у різних вікових групах.
36. Контроль ефективності профілактичних програм.
37. Методи оцінки функціонального стану пацієнта.
38. Використання шкал і тестів у профілактиці.

- 39.Корекція профілактичних програм на основі отриманих результатів.
 40.Поняття профілактики у фізичній терапії та її значення у системі охорони здоров'я.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти на залік

Поточне тестування та самостійна робота										СР	ІНДЗ	Сума	Залік*
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2									
T1	T2	T3	МК 1	T4	T5	T6	T7	T8	МК 2	30	25	не більше 100	Не більше 30
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5				

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

МК – модульний контроль

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій
2. Методичні розробки до практичних занять.
3. Методичні розробки до виконання самостійної роботи студентів.
4. Орієнтовна тематика реферативних досліджень.
5. Ілюстративні матеріали.
6. Глосарій по дисципліні.
7. Тести до модульного контролю.
8. Питання до заліку.

8.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю

1. <https://pedro.org.au/ukrainian/learn/pedrotacklesbarriers/>
2. <https://www.youtube.com/@ehealthukraine>
3. «Базові засади застосування Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ)» доступний на платформі Академії НСЗУ за посиланням <https://academy.nszu.gov.ua/course/view.php?id=184> Link: (www.umj.com.ua/en/announce-243226-vebinar-vid-nszu-pro-zastosuvannya-mkf-u-patsiyentooriyentovanij-sistemi-reabilitatsiyi)
4. Документування процесу надання реабілітаційної допомоги на основі Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ)» — за посиланням <https://academy.nszu.gov.ua/course/view.php?id=185> Link: (www.umj.com.ua/en/announce-243226-vebinar-vid-nszu-pro-zastosuvannya-mkf-u-patsiyentooriyentovanij-sistemi-reabilitatsiyi)
5. <https://prometheus.org.ua/courses-catalog/> <https://ed-era.com/courses/> <https://www.enableme.com.ua/ua/article/najkrasi-bezkostovni-onlajn-kursi-dla-ukrainciv-11573>
6. <https://academy.nszu.gov.ua/course/view.php?id=171>
7. <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=173>
8. <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=214>
9. <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=255> <https://members.physio-pedia.com/uk/learn-page-uk-2/>

Для інклюзивного навчання:

- методики диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей здобувачів освіти з інвалідністю;
- дистанційні програми навчання для здобувачів освіти із порушеннями слуху та опорно-рухового апарату.
- спеціалізовані комп'ютерні програми для навчання осіб з інвалідністю;
- забезпечення осіб із порушеннями зору спеціальною літературою: книгами, підручниками, навчальними посібниками, журналами,

надрукованими шрифтом Брайля та укрупненим шрифтом, і звуковими комп'ютерними програмами;

- наявність аудіовізуальних засобів навчання, спеціальної навчально-методичної літератури в електронному, друкованому, аудіовізуальному форматах для осіб з інвалідністю;

дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм навчання.

8.2. Глосарій

(термінологічний словник)

Адаптація — процес пристосування організму до змін зовнішнього або внутрішнього середовища.

Активність (за МКФ) — виконання людиною конкретного завдання або дії.

Аеробна витривалість — здатність організму тривалий час виконувати роботу помірної інтенсивності за участю кисню.

Анамнез — сукупність відомостей про стан здоров'я пацієнта, отриманих під час опитування.

Біопсихосоціальна модель — підхід до оцінки здоров'я, що враховує біологічні, психологічні та соціальні фактори.

Витривалість — здатність організму протистояти втомі під час фізичної діяльності.

Відновлення — процес повернення функцій організму після захворювання або травми.

Вторинна профілактика — заходи, спрямовані на раннє виявлення захворювань і запобігання їх прогресуванню.

Гіподинамія — недостатній рівень рухової активності.

Гомеостаз — відносна сталість внутрішнього середовища організму.

Декомпенсація — стан, при якому організм не може підтримувати нормальне функціонування.

Доказова практика — використання найкращих наукових доказів у поєднанні з клінічним досвідом.

Ергономіка — наука про оптимізацію умов діяльності людини з метою збереження здоров'я.

Життєва активність — здатність виконувати повсякденні дії.

Здоровий спосіб життя — поведінка, спрямована на збереження і зміцнення здоров'я.

Індивідуалізація — адаптація програм терапії до особливостей пацієнта.

Інтенсивність навантаження — ступінь фізичного зусилля під час виконання вправ.

Клінічне мислення — здатність аналізувати стан пацієнта та приймати обґрунтовані рішення.

Коморбідність — наявність у пацієнта кількох захворювань одночасно.

Контрактура — обмеження рухливості у суглобі внаслідок патологічних змін.

ЛФК (лікувальна фізична культура) — система фізичних вправ з лікувальною та профілактичною метою.

Мобілізація — відновлення або покращення рухливості.

Моніторинг — систематичне спостереження за станом пацієнта.

Мотивація — внутрішні та зовнішні фактори, що спонукають до діяльності.

МКФ (Міжнародна класифікація функціонування) — система оцінки функціонального стану людини.

Навантаження фізичне — вплив фізичних вправ на організм.

Обмеження участі — труднощі у включенні в соціальне життя.

Оцінка функціонального стану — визначення рівня фізичних можливостей людини.

Первинна профілактика — попередження виникнення захворювань.

Постава — звичне положення тіла у просторі.

Превенція — система заходів попередження захворювань.

Пролежні — ушкодження тканин внаслідок тривалого тиску.

Реабілітація — комплекс заходів для відновлення функцій організму.

Ризик — ймовірність виникнення захворювання.

Рівновага — здатність зберігати стабільне положення тіла.

Самоконтроль — самостійна оцінка стану організму.

Скринінг — раннє виявлення захворювань.

Стабілізація — підтримання функціонального стану.

Сила м'язів — здатність долати опір.

Терапевтичні вправи — спеціально підібрані фізичні вправи з лікувальною метою.

Толерантність до навантаження — здатність переносити фізичне навантаження.

Третинна профілактика — попередження ускладнень і інвалідності.

Фактор ризику — умова, що підвищує ймовірність захворювання.

Фізична активність — будь-який рух, що супроводжується витратою енергії.

Функціональний стан — рівень працездатності організму.

Хронічні захворювання — тривалі захворювання з повільним перебігом.

Ціль терапії — очікуваний результат втручання.

Частота серцевих скорочень (ЧСС) — кількість скорочень серця за хвилину.

Якість життя — суб'єктивна оцінка людиною свого фізичного і психічного стану.

8.3 Рекомендована література

1. Фізична терапія, ерготерапія: клінічні протоколи та стандарти медичної допомоги / Міністерство охорони здоров'я України. Київ: МОЗ України, 2021.
2. Фізична терапія: підручник / за ред. В. М. Платонова. Київ: Олімпійська література, 2020.
3. Основи фізичної терапії: навчальний посібник / за ред. О. А. Бас. Львів: ЛДУФК, 2021.
4. Реабілітація та фізична терапія: навчальний посібник / Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського.. Тернопіль: ТНМУ, 2022.
5. Теорія і методика фізичної терапії: навчальний посібник. Харків: ХДАФК, 2020.

Допоміжна:

1. Класифікатор функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я. НК 030:2022. Київ : Міністерство охорони здоров'я України. 2022. 226 с.
2. Класифікатор медичних інтервенцій. НК 026:2021. Київ. Міністерство охорони здоров'я України 2021. 170 с.
3. Питання організації реабілітації у сфері охорони здоров'я : Постанова Кабінету міністрів України від 3 листопада 2021 р. № 1268. Київ. 43 с.
4. Фізична терапія у неонатології та педіатрії : рекомендована література з навчальної дисципліни. Львів, 2019. 3 с.
5. Бурка О. Терапія та реабілітація в науці і клінічній практиці: сучасні виклики, шляхи вирішення : монографія. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2024. 158 с.
6. Бурка О. Теоретичні аспекти впровадження сучасних методик відновлення організму як цілісної системи : монографія. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2023. 161 с.
7. Яременко О. Б. Фізична терапія при неврологічних захворюваннях : навч. посіб. Київ : Медицина, 2024. 300 с.
8. WHO Guidelines on Physical Activity and Sedentary Behaviour. *World Health Organization*, 2020.

Перелік періодичних видань

Найменування фахового періодичного видання	Роки видання
European journal of physical and rehabilitation medicine	2021-2025
Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики	2021-2025
Здоров'я, спорт, реабілітація	2021-2025
Сучасні медичні технології	2021-2025

8.4. Інформаційні ресурси

1. <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=220>
2. <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=315>
3. <https://marathon-of-medical-education.mededu.org.ua/>

8.5. Сертифікаційні програми (електронні курси)

1. Госпітальна оцінка медичних технологій. URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=278>
2. Курс «Кейс-менеджмент в процесі реабілітації». URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=236>
3. Критерії індексації та коди <https://pedro.org.au/ukrainian/learn/indexing-criteria-and-codes/>
4. Реабілітація в системі охорони здоров'я: курс для лікарів. URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=211>
5. Документування процесу надання реабілітаційної допомоги на основі МКФ. URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=185>
6. Базові засади застосування Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ). URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=184>

8.6. Фахові періодичні видання України з дисципліни

1. Український журнал медицини, біології та спорту. URL : <https://uajmbs.com.ua/uk>
2. Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики. URL : <https://pharmed.zsmu.edu.ua/>
3. Здоров'я, спорт, реабілітація URL : <https://hsr-journal.com/index.php/journal>
4. Сучасні медичні технології URL : <https://medtech.mphu.edu.ua/>

8.7. Універсальні та спеціалізовані інформаційні системи і програмні продукти для опанування дисципліни

Програмне забезпечення	Призначення	Умови використання (вільний доступ в Інтернеті, згідно договору, придбані ліцензії тощо)
Moodle	Система управління навчанням (LMS), організація дистанційного та змішаного навчання, контроль знань	Вільний корпоративний доступ (open source)
Zoom	Онлайн-лекції, семінари, відеоконференції	Безкоштовна версія з обмеженнями / ліцензія
Coursera / EdX	Доступ до масових відкритих онлайн-курсів (МООС)	Вільний доступ (частково платні сертифікати)
Google Scholar	Наукова база для пошуку літератури, статей, досліджень	Вільний доступ

Scopus / Web of Science	Міжнародні наукометричні бази даних для дослідницької роботи	За ліцензією (передплата ЗВО)
Canva / Adobe Express	Створення презентацій, інфографік, візуальних матеріалів	Canva – freemium, Adobe – ліцензія
MS Office / LibreOffice	Текстові документи, таблиці, презентації	MS Office – ліцензія, LibreOffice – вільний доступ

9. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	Ноутбук, мультимедія	проектор, приміщення з доступом до Інтернету
Практичні заняття	наочні та роздаткові матеріали, переносна дошка з відривними листами паперу	Навчально-реабілітаційний центр зі спеціалізованим обладнанням, медичний кабінет
Модульний контроль	Доступ до мережі Інтернет	приміщення комп'ютерного класу №28